

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De pœnis Hæreticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](#)

§. II.

De poenit Hæreticorum.

1. *Pena sunt infamia, Excommunicatio.*
2. 3. *Incapacitas beneficiorum, Confiscatio beno-
rum*
4. *Privatio beneficiorum ex officiorum.*
5. 6. *Remedia ad exterminandam hæresim.*
7. *Pœna ultimi supplicii ex consuetudine est ex-
ilio.*

Quod ad pœnas hæreticorum attinet, eos nox, ubi vires suas Ecclesia Catholica exercere, atque exercere potuit, infestata fuit, & digna animadversione castigavit, testantibus sacris historiis, & præsertim in Concilium Lateranensi sub Innoc. II quo, præter Chalcedonense, nullum fuit angustius, ut ex numero & qualitate eorum, qui eidem interfuerunt, colligit Zyp. b. t. in princ.

1. Sunt itaque in primis infames, *can. Infames* vi. q. 1. *can. Alieni* 2 q. 7. *Authent. Gazaros Cod. hoc tit. & l. 1 Cod. De summa Trinit. Suo item excommunicati ipso jure notorii omnes, aut alias excommunicandi, quâ Clerici, quâ laici, velut putrida membra resecandi ab Ecclesia, *can. Refecanda XXIV. g. 3. can. Canonica XI. q. 2. e. Ad abolendam 9. e. Excommunicamus 13. hoc t.* Et non solum hæretici ipsi excommunicantur aut suspecti de hæresi, sed & eorum receptatores, defensores, fautores, credentes. Qui si hoc nomine à Judice Ecclesiastico excommunicatione impliciti, non satisficerent intra annum, ipso jure sunt infames & intestabiles, ita ut neque ipsi sibi testamentum facere possint, neque ex testamento alterius quidquam capere; multo que minus ab intentio alieui succedere, d. e. *Excommunicamus h. credentes.* Quin si quis tales, postquam ab Ecclesia fuerint notati, evitare contempletur, excommunicandus est usque ad satisfactionem, d. g. *concedentes vers. h. quis au-
sum tales.**

2. Sunt etiam incapaces beneficiorum Ecclesiasticorum & hæretici ipsi, & receptatores, fautores, defensoresque & filii ipsorum usque ad secundam generationem. *Quicumque 2. h. ha-
retici & h. ad hac eod sit. in 6.*

3. Bonaque damnatorum de hæresi ipso jure, ex die commissi criticiis, addicuatur fisco, *cap. Cum secundum eod. in 6.* Et quidem bona Cle-

ricorum cedunt Ecclesiæ, cui servientur; laicorum verò, licet filios habeant Orthodoxos, *Cla-
cūs de Jure Civili, l. 4. §. 12. Cod. hoc sit. 13. fisco
sæcularis potestatis applicantur, d. e. Excommu-
nicamus 13. & e. Vergentis 10. hoc sit. Potestque
ad hunc finem quis declarari fuisse hæreticus et
iam post mortem: quo casu condemnato post
mortem facta retrotrahitur ad diem commissi
criminis, e. Accusatus & penult. eod. in 6. Corri.
De matrim. p. 1. cap. 6. § 3 num. 6. & seqq. Non
confiscantur tamen innocentium uxorum do-
tes, propter maritorum hæresin, *cap. Decerni 14.*
ead. in 6. Neque apprehensio bonorum per do-
minium sæcularem fieri debet, nisi prius pronon-
tiatum fuerit saper crimen per Judicem Eccle-
siasticum, e. penult. *ead. in 6.* Ne autem hac in
fisco fieret, sanxit Carolus V 22. Septemb.
ann. 1540. in hoc Belgio, ut statim, postquam
quis in hæresim inciderit, neque inter vivos, ne
que per ultimam voluntatem disponente de bo-
nis suis valeat, sed omnia acta sint nulla. Quidem
quidem edictum conforme est iuri commun. d.
e. *Cum secundum h. tit. num. 6. l. Manichæi, l. San-
cta Cod. h. & Farinac. q. 190. §. 5. per tot. verum ex-
ecutionem illius suspensa fuisse, præserit
tempore Mariæ Gubernatricis, ut furore cede-
ret, & populus in se descendenter, tradit Zyp. b.
n. 7. in fine.**

4. Præterea Clerici excludunt ipso jure bene-
ficii suis, d. e. *Ad abolendam 5. præsentis & aliis h.
g. sicut & , qui ad preces hæreticorum beneficia
obtinuerunt d. e. Quicumque h. ad hac: & suis
ordinibus, si pertinaces fuerint, spoliati sæcula-
ri potestati traduntur puniendi, d. e. Excommu-
nicamus h. dannati, d. e. ad Abolendam, e. *Cum se-
cundum leges eod. in 6.**

5. Ne autem hoc malum Republicæ Chi-
stianæ perniciosissimum longius serpat &
radicetur altius, id est veiantur clandestina con-
genticula, e. *Cum ex injuncto 12. hoc sit. nem
concessiones clandestinæ vel publicæ, sine per-
missu Diocesani, d. cap. Excommunicamus h.,
quia verò cum e seq. hoc tit. l. Conventicula 15. C.
De Episc. & Cler. Et jubentur Episcopi vel Ar-
chiepiscopi, qui sunt Ordinarii hujus causæ
Judices, provincias ac dioceses suas, de hæ-
resi suspectas, nimissem semel in anno visitare,
vel per se, vel per Archidiaconum, aut alios
idoneos, & de hæresi inquirere, sub pena de-
posi-*

positionis, d.e. Excommunicamus § adiicimus.
Quibus subinde Inquisitores adjunguntur, qui
coquinctim vel separatim cum illis cognoscant
& Pro hoc i. 7. eod. in 6. Si tamen processerint seorsim,
debet sibi communicare acta, simulque
profite sententiam; vel si discordes fuerint,
cum remittere ad Sedem Apostolicam. Pia sec. 2.
¶ 4. 4. 6 in princ. Quenadmodum &c. si ipsius
mimulatur de eodem criminis, cognitione soli
Pontifici reservatur, &c. Inquisitores eod. in 6.

6. Ex Concilio autem Lateranensi, (ut est
in d. e. Excommunicamus §. moneantur, cui con-
formis est nova Constitutio Pauli IV. apud Per.
Math. in VII. Decretal. lib. 5. t. 3. c. 9.) tenentur
jurare Principes secularares, & qui potestatem
aliquam perpetuam vel temporalem in Repub.
Christianâ obtinent, se se hæreticos universos,
et Ecclesia denunciatis ac dannatos, eortim
que complices pro viribus exterminaturos.
Quod si dominus temporalis, monitus & re-
quisitus ab Ecclesia, purgare terram suam ne-
glexit, excommunicatur: si perfiditer in ex-
communicatio per annum, buxiatur Pa-
pa, qui fideles ejus seu vasallos à juramento ab-
solvet, terramque exponet fidibus occupan-
dam, aliovero tamen jure domini principalis, nisi
& ipse sit in culpa. De eadem re est Frederici
Imp. Constitutio, qua hæretici & perpetua no-
tanti infamia, & proscriptiuntur Auth. Gazaros
C. b. t. insuperque ultimi supplicii pœna in eos
statuit, in l. 58. C. eod.

7. Quæ ex interpretatione consuetudinis est
exultio Abbatis in d.e. Ad abolendam n. 13. hoc tñ.
Covar. 1. var. ref. 10. n. 10. ad quam tamen pœ-
nati Judex Ecclesiasticus condemnare hæreti-
cos nequit; verum ea condemnatio de hæreti-
co ad Ecclesiastico per secularium potestatem
inficitur. Quid autem de hæreticis statuerint
Principes nostri, tradit Zyp. b. t. n. 6. & Gudeli-
bus De jure noviss. lib. 6. c. ult. De aliis vero hære-
ticorum pœnis ex jure Civili videatur Pet. Gre-
gor. Tholol. Syntag. Iuris universi lib. 2. 3. c. 8. de-
que judic. o ac Judicibus hæreticorum, cap. 6. &
de cautionibus contra eos adhibendis, c. 9.

Cæterum hæreticus has pœnas evitabit, si
penitent, & ad Ecclesiam, quæ nemini gre-
num claudit, paratus sit redire, hæretimque
abjurare: nisi abjuratione semel facta, rursus in
tandem vel aliam lapsus sit; nam tunc omni
beneficio juris exicit, & brachio sacerdotali tradi
debet, d.e. Ad abolendam igne cremandus. Neque
ob hauc traditionem, ex qua sequitur mors, Ju-
dex Ecclesiasticus incurrit irregularitatem, Pia.
d loco n. 13. Ipsa autem resipiscienti Sacramentum
pœnitentie & Eucharistia non est denegan-
dum, d.e. Ad abolendam vers. illos quoque.

§. III.

De modo procedendi in causa Hæresis.

1. In causa hæresis idem potest esse testis & denun-
tiator.
2. Item quilibet alius, etiam infamia, perjurus &c.
3. Quo modo institui examen debeat.
4. Quo modo quis defatur de hæresi.

1. IN causa hæreticos proceditur simpliciter
& de plano. Potestque idem esse testis, qui
accusator & denunciator, &c. In omni 4. sup. de te-
stibus, modò jureret se non ex odio vel animi pa-
ssione ac levitate denuntiare. Interrogarique de-
bet, au verba hæretica prolata fuerint senio vel
iocosè, vel referendo aliorum opinionum; nam
duobus his postremis casibus non arguerent a-
liquem hæreticum, quamvis taliter ea propter ens
graviter esset puniendus, ubi adesset periculum
scandalii. Pia. d. loco n. 4.

2. Iosuper potest quilibet hic admitti testis,
etiam laicus adversus Clericum, & de cetero 14.
sup. de testib. etiam particeps & socius criminis
protegavit Alexander IV. item infamis, per-
juratus, modo non sit inimicus accusati, &c. In fidei
§. 6. Accusatores §. Liceat verba t. in 6. Quamquā
duo hujusmodi testes non faciant plenam fi-
dem, ut alii, fide digni & omni exceptione ma-
iores, ad convincendum quem de hæresi, sed
tantum judicium ad torturam vel imponendum
pœnam extraordiariam. Pia. d. loco n. 4.

3. Cæterum institui in his causis examen te-
stium debet coram Notario & duabus gravibus
personis, etiam laicis, defectu Clericorum. Nec
hæretico, convictio de hæresi, dandus est pro-
curator; secus si fuerit tantum delatus vel
suspectus, aut neget se hæreticum esse: nam
hos casu non poterit eidem denegari procu-
rator, per quem se defendat. Qui quidem
procurator, ante omnia tenebitur jurare, se
bona fide, iustis saltim mediis, defensurum
causam, & defeturum causam, si depre-
henderet